

OBSAH

Předmluva k českému vydání	15
Předmluva autora k druhému anglickému vydání	17
Z předmluvy autora k prvnímu anglickému vydání	19
A. Zkoušení čistoty analyzované látky	21
B. Důkaz a stanovení prvků	31
I. Uhlík	31
II. Vodík	32
III. Kyslík	35
IV. Dusík	37
V. Halogeny	43
VI. Síra	50
VII. Fosfor	54
VIII. Arsen	55
IX. Ostatní prvky	56
C. Předběžné zkoušky a obecné reakce	58
I. Vzhled	58
II. Zápach	59
III. Chut	60
IV. Rozpustnost	60
V. Kyselé a zásadité vlastnosti	61
VI. Rozpustnost v zásadách	62
VII. Hydrolyza zásadami	62
VIII. Rozpustnost v kyselinách	63
IX. Plamenová zkouška	64
X. Absorpční spektra	64
D. Důkazy a stanovení funkčních skupin	65
I. Hydroxylová skupina	65
1. Alifatické hydroxysloučeniny	65
1.1 Nеспецифické reakce	65
1.2 Primární alkoholy	68
1.3 Sekundární alkoholy	70
1.4 Terciární alkoholy	70
1.5 Vícemocné alkoholy	71
1.6 Ostatní alifatické hydroxysloučeniny	72
2. Aromatické hydroxysloučeniny	73
2.1 Nспецифické reakce a jednomocné fenoly	73
2.2 Dvojmocné fenoly	75
2.3 Trojmocné fenoly	77

3. Heterocyklické hydroxysloučeniny	78
4. Příprava derivátů pro charakterizaci hydroxysloučenin	78
4.1 <i>m</i> -Nitrofenylurethany	78
4.2 Octany	80
4.3 Benzoany	81
4.4 <i>p</i> -Nitrobenzoany	82
4.5 3,5-Dinitrobenzoany	83
4.6 Pseudosacharinethery	84
4.7 Pikrany S-alkylthiuroniové	85
4.8 2,4-Dinitrobenzensulfenáty	86
4.9 Kyselé estery kyseliny ftalové a tetrachlorftalové	87
4.10 Oxydační produkty	87
4.11 Rozdělovací papírová chromatografie	88
4.12 Bromované produkty	91
4.13 Aryloxyoctové kyseliny	91
4.14 Methylethery	92
4.15 2,4-Dinitrofenylethery	93
5. Stanovení ekvivalentní váhy hydroxysloučenin	94
5.1 Alifatické hydroxysloučeniny	94
5.2 Aromatické hydroxysloučeniny	101
5.3 Heterocyklické hydroxysloučeniny	104
II. Karbonylová skupina	105
1. Nespecifické reakce	105
1.1 2,4-Dinitrofenylhydrazony	105
1.2 <i>p</i> -Karbonyfenylhydrazony	106
1.3 Ostatní substituované hydrazony	106
1.4 Barevné reakce	106
2. Aldehydy	108
2.1 Redukce amoniakálního roztoku dusičnanu stříbrného	108
2.2 Redukce Fehlingova činidla	108
2.3 Reakce s 5,5-dimethyldihydroresorcinem	109
2.4 Reakce s 1,2-bis-(<i>p</i> -methoxybenzylamino)ethanem	109
2.5 Reakce s 1,2-bis-(fenylamino)ethanem	109
2.6 Reakce s 2-difenylacetylindan-1,3-dion-1-hydrazonem	109
3. Látky s aktivní methylenovou skupinou v sousedství karbonylové skupiny	109
3.1 Kondenzace s <i>p</i> -nitrosodimethylanilinem	110
3.2 Kopulace s arendiazoniovými ionty	110
3.3 Reakce s dusitanem isoamylnatým	110
4. Diketony	111
4.1 α -Diketony	111
4.2 β -Diketony	113
4.2 γ -Diketony	114
4.4 Chinony	115
5. Ketokyseliny	116
5.1 α -Ketokyseliny	116
5.2 β -Ketokyseliny	117
5.3 γ -Ketokyseliny	118
6. Příprava derivátů k charakterizaci karbonylových sloučenin	119
6.1 2,4-Dinitrofenylhydrazony	119
6.2 <i>p</i> -Karbonyfenylhydrazony	121
6.3 Fenylhydrazony a <i>p</i> -nitrofenylhydrazony	122
6.4 Semikarbazoný	122

6.5	Oximy	123
6.6	Deriváty s dimedónem	124
6.7	Deriváty s 1,2-bis-(<i>p</i> -methoxybenzylamino)ethanem	125
6.8	Deriváty s 1,2-bis-(fenylamino)ethanem	126
6.9	2-Difenylacetylindan-1,3-dion-1-hydrazony	126
6.10	Příprava substituovaných pyrrolů pro charakterizaci γ -diketonů	128
6.11	Benzylthiuroniové soli adičních sloučenin s kyselým siřičitanem sodným	128
6.12	Přehled kondenzačních reakcí <i>p</i> -karboxyfenylhydrazinu s různými typy karbonylových sloučenin	129
7.	Metody k stanovení karbonylových sloučenin	132
7.1	Stanovení přes <i>p</i> -karboxyfenylhydrazony	132
7.2	Stanovení přes 2,4-dinitrofenylhydrazony	135
7.3	Stanovení přes semikarbazony	137
7.4	Stanovení založené na tvorbě adičních sloučenin s kyselým siřičitanem sodným	138
7.5	Stanovení oximací	139
7.6	Stanovení karbonylových sloučenin redukcí borohydridem sodným	141
7.7	Stanovení β -diketonů reakcí se zásadami	142
7.8	Stanovení chinonů	143
III.	Sacharidy	144
1.	Důkaz sacharidů	144
1.1	Reakce s α -naftolem a konc. kyselinou sírovou	144
1.2	Reakce s anthronem a konc. kyselinou sírovou	144
1.3	Redukce komplexních iontů měďnatých	145
1.4	Specifické reakce na ketosy	146
1.5	Neredukující sacharidy	146
2.	Charakterizace individuálních sacharidů	147
2.1	Stanovení specifické otáčivosti	147
2.2	Reakce s fenylhydrazinem	148
2.3	Tvorba osotriazolů	149
2.4	Tvorba derivátů benzimidazolu	150
2.5	Tvorba thiobenzhydrazonů	151
2.6	Acylační produkty	152
2.7	Ethery	153
2.8	Charakterizace rozdělovací chromatografií	154
3.	Stanovení sacharidů	155
IV.	Karbonové kyseliny	160
1.	Karbonové kyseliny	160
1.1	Reakce na lakmus	160
1.2	Reakce s uhličitánem sodným	161
1.3	Tvorba nerozpustných solí	161
2.	Anhydridy karbonových kyselin	161
2.1	Reakce na lakmus a reakce s uhličitánem sodným	161
2.2	Krystalizace z vody nebo ethanolu	162
2.3	Reakce s resorcinem	162
2.4	Reakce s fenylhydrazinem	162
3.	Acylohalogenidy	163
4.	Hydroxykarbonové kyseliny	163
4.1	α -Hydroxykyseliny	164

4.2	β -Hydroxykyseliny	164
4.3	γ -Hydroxykyseliny a δ -hydroxykyseliny	165
4.4	Aromatické hydroxykyseliny	165
5.	Laktony	165
6.	Příprava derivátů pro charakterizaci karbonových kyselin	166
6.1	Tvorba solí	166
6.2	Tvorba esterů	168
6.3	Acylchloridy	170
6.4	Amidy	172
6.5	Anilidy a <i>p</i> -toluididy	173
6.6	Hydrazidy a acylarylthiosemikarbazidy	173
6.7	Deriváty anhydridů karbonových kyselin	174
6.8	Deriváty hydroxykyselin	174
6.9	Charakterizace karbonových kyselin rozdělovací chromatografií	175
7.	Stanovení karbonových kyselin	176
7.1	Titrace kyselin	176
7.2	Stanovení kyselin přes soli	179
7.3	Stanovení kyselin přes <i>p</i> -bromfenacylestery	183
7.4	Stanovení kyselin přes amidy nebo anilidy	183
7.5	Bromometrické stanovení aromatických hydroxykyselin	183
7.6	Stanovení anhydridů karbonových kyselin	183
V.	Estery	185
1.	Obecné poznámky	185
2.	Identifikace kyseliny	187
2.1	Estery anorganických kyselin	187
2.2	Estery halogenvodíkových kyselin	187
2.3	Estery organických kyselin	187
3.	Identifikace alkoholu	190
4.	Stanovení esterů	191
VI.	Alkoxysloučeniny	194
1.	Fenoletery	194
1.1	Reakce s bezvodým chloridem hliníovým	194
1.2	Reakce s kyselinou jodovodíkovou	195
1.3	Reakce s kyselinou chlorsulfonovou	195
1.4	Charakterizace fenoletérů substitucí bromem	196
1.5	Charakterizace fenoletérů jako pikrany	196
1.6	Speciální reakce methylenedioxybenzenu	197
2.	Acyklické ethery	198
2.1	Tvorba oxoniových solí	198
2.2	Reakce s kyselinou jodovodíkovou	198
2.3	Reakce s konc. kyselinou sírovou	198
2.4	Reakce s 3,5-dinitrobenzoylchloridem	199
3.	Cyklické ethery (alkylenoxydy, epoxydy)	199
3.1	Reakce s roztokem chloridu sodného	199
3.2	Reakce s kyselinou chlorovodíkovou	200
3.3	Reakce s alkylmagnesiumhalogenidem nebo kyselým siřičitanem sodným	200
4.	Acetaly	201
5.	Stanovení alkoxysloučenin	202
5.1	Stanovení alkoxylových skupin podle Zeisela	202
5.2	Stanovení alkoxysloučenin přes sulfonamidy	206
5.3	Stanovení alkoxysloučenin přes pikrany	207

5.4 Stanovení etherů	207
5.5 Stanovení 1,2-epoxydů	207
5.6 Stanovení acetalů	208
VII. Aminy	208
1. Rozlišení primárních, sekundárních a terciárních aminů a kvartérních amoniových sloučenin	209
1.1 Reakce s kyselinou dusitou	209
1.2 Reakce s <i>p</i> -toluensulfchloridem	211
1.3 Barevné reakce	213
2. Primární aminy	213
2.1 Karbylaminová (isonitrilová) reakce	213
2.2 Tvorba hořčičných olejů	213
2.3 Zápach primárních alifatických aminů	214
2.4 Diazotace a kopulace primárních aromatických aminů	214
2.5 Schiffovy báze	215
2.6 Aromatické diaminy	215
3. Sekundární aminy	216
4. Terciární aminy	217
4.1 Reakce s kyselinou kyanoželeznatou	217
4.2 Reakce s methyljodidem	217
5. Kvarterní amoniové soli	217
2. Příprava derivátů k charakterizaci aminů	218
6.1 Tvorba solí	218
6.2 Acylderiváty	219
6.3 N-Substituované 2,4-dinitroaniliny	221
6.4 Bromderiváty aromatických aminů	222
6.5 Převedení na deriváty močoviny a thiomčoviny	222
6.6 Převedení na fenoly	223
7. Stanovení aminů	224
7.1 Titrace aminů	224
7.2 Titrace solí aminů	225
7.3 Stanovení dusíku podle Kjeldahla	226
7.4 Stanovení aminů přes deriváty	227
7.5 Stanovení primárních alifatických aminoskupin podle van Slykea	228
7.6 Stanovení primárních aromatických aminů diazotací	230
VIII. Aminokyseliny	230
1. Charakterizace aminokyselin	231
1.1 Chování aminokyselin ve vodném roztoku	231
1.2 Reakce s chloridem železitým	231
1.3 Reakce s octanem měďnatým	232
1.4 Reakce s ninhydrinem	232
1.5 Reakce s trikarbonat kobaltitanem alkaliickým	233
1.6 Soli aminokyselin	233
1.7 Acylace aminokyselin	233
1.8 Tvorba derivátů močoviny a thiomčoviny	235
2. Dělení aminokyselin papírovou chromatografií	235
3. Stanovení aminokyselin	236
3.1 Formalinová titrace	237
3.2 Titrace karboxylové skupiny	238
3.3 Titrace aminoskupiny	239
3.4 Titrace substituovaných ftalimidů	240
3.5 Titrace aminosulfonových kyselin	240

IX. Amidy	240
1. Nesubstituované amidy	240
1.1 Hydrolýza amidů	240
1.2 Reakce amidů s kyselinou dusitou	241
1.3 Biuretová reakce	241
1.4 Tvorba xanthdrylových derivátů	242
1.5 Hofmannovo odbourávání amidů	242
1.6 Hydrazidy	243
2. Substituované amidy	243
2.1 N-Alkylsubstituované amidy	243
2.2 N-Arylsubstituované amidy	244
2.3 Acylsubstituované amidy	244
3. Imidy	245
3.1 Reakce s vodným roztokem hydroxydu sodného	245
3.2 Reakce s amoniakem	245
3.3 Tvorba xanthdrylových derivátů	245
3.4 Hofmannovo odbourávání imidů	245
3.5 Příprava N-alkylimidů nebo N-arylimidů	246
4. Močovina a ureidy	247
4.1 Převedení na difenylmočovinu nebo alkyl(aryl)fenylmočovinu	247
4.2 Převedení urethanů a isokyanátů na sulfaminové kyseliny	247
4.3 Tvorba xanthdrylových derivátů	248
4.4 Kobaltaminová reakce	248
4.5 <i>p</i> -Nitrobenzylderiváty	248
4.6 Reakce guanidinu a jeho derivátů	249
4.7 Hydrolýza	249
5. Stanovení amidů	250
5.1 Hydrolýza a stanovení utvořeného amoniaku	250
5.2 Titrace	250
5.3 Ftalimidosubstituované estery	251
5.4 Jodometrické stanovení amidinů	252
5.5 Stanovení hydrazidů	252
X. Nitrily a isonitrily (karbylaminy)	253
1. Nitrily	254
1.1 Hydrolýza na kyselinu a amoniak	254
1.2 Parciální hydrolýza na amid	254
1.3 Charakterizace nitrilů	254
1.4 Převedení nitrilů na ketony	255
2. Isonitrily (karbylaminy)	255
2.1 Zápach	255
2.2 Hydrolýza	255
2.3 Adice alkyljodidu	256
2.4 Reakce s kyslíčnیکem rtuťnatým	256
2.5 Adice bromu	256
3. Stanovení nitrilů a isonitrilů	256
3.1 Stanovení nitrilů	256
3.2 Stanovení isonitrilů	256
XI. Diazosloučeniny	257
1. Alifatické diazosloučeniny	257
1.1 Kopulační reakce	257
1.2 Vývoj dusíku	257
1.3 Zmýdelňování	257

2. Aromatické diazosloučeniny	258
3. Stanovení diazosloučenin	258
3.1 Alifatické diazosloučeniny	258
3.2 Aromatické diazosloučeniny	258
XII. Azosloučeniny	258
1. Důkaz azosloučenin	258
2. Stanovení azosloučenin	259
XIII. Azoxysloučeniny	263
1. Důkaz azoxysloučenin	263
2. Stanovení azoxysloučenin	263
XIV. Hydraziny	264
1. Alifatické hydraziny	264
1.1 Primární hydraziny R_1NHNH_2	264
1.2 Asymetrické hydraziny R_1NHNH_2	264
1.3 Symetrické disekundární hydraziny R_1NHNHR_2	265
1.4 Symetrické diterciární hydraziny R_1NNR_2	265
1.5 Kvartérní hydraziniové soli $R_3N^+NH_2X^-$	265
2. Aromatické hydraziny	265
2.1 Primární hydraziny $ArNHNH_2$	265
2.2 Asymetrické hydraziny Ar_2NHNH_2	266
2.3 Symetrické disekundární hydraziny (hydrazosloučeniny) $ArNHNHAr$	267
2.4 Symetrické diterciární hydraziny Ar_2NNAr_2	269
2.5 Kvartérní hydraziniové soli $R_3N^+NH_2X^-$	269
2.6 Aziny	269
3. Stanovení hydrazinů	269
3.1 Acidimetrická titrace	270
3.2 Titrace primárních hydrazinů brommonochloridem	270
3.3 Jodometrické stanovení	270
XV. Nitrosloúčeniny	270
1. Alifatické nitrosloúčeniny	271
1.1 Nitrolová a pseudonitrolová reakce	271
1.2 Barevná reakce s chloridem železitým	271
1.3 Terciární alifatické nitrosloúčeniny	272
2. Aromatické nitrosloúčeniny	272
2.1 Redukce na primární aminy	272
2.2 Redukce na arylhydroxylaminy	273
2.3 Rozlišení mononitrosloúčenin a polynitrosloúčenin	273
2.4 Charakterizace nitrosloúčenin	274
3. Stanovení nitrosloúčenin	274
3.1 Titanometrické stanovení	274
3.2 Stanovení primárních a sekundárních nitrosloúčenin	275
3.3 Stanovení nitrosloúčenin podle Kjeldahla	276
3.4 Stanovení nitrosloúčenin redukcí cinem a methanoličnou kyseli- nou chlorovodíkovou	276
3.5 Titrace aromatických nitrosloúčenin v nevodném prostředí	277
XVI. Nitrososloúčeniny a isonitrososloúčeniny	277
1. Nitrososloúčeniny	277
1.1 Barva a zápach	277
1.2 Reakce s kyselinou jodovodíkovou	278

1.3	Reakce s primárními aromatickými aminy	278
1.4	Liebermannova reakce	278
1.5	Redukce na azoxysloučeniny	278
1.6	Reakce s hydroxylaminem	279
1.7	Reakce s konc. kyselinou sírovou	279
1.8	Charakterizace nitrososloučenin	279
2.	Isonitrososloučeniny (oximy)	279
2.1	Reakce s ostatními činidly na karbonylovou skupinu	280
2.2	Redukce	280
2.3	Liebermannova reakce	280
2.4	Charakterizace isonitrososloučenin	280
3.	Stanovení nitrososloučenin a isonitrososloučenin	280
3.1	Redukce chloridem titanitým	280
3.2	Stanovení přes deriváty	281
XVII.	Substituované hydroxylaminy	281
1.	O-Substituované hydroxylaminy	281
2.	N-Substituované hydroxylaminy	281
3.	Stanovení substituovaných hydroxylaminů	282
XVIII.	Látky obsahující aktivní kyslík	282
1.	Jodosloučeniny a jodylové sloučeniny	282
1.1	Jodosloučeniny	282
1.2	Jodylové sloučeniny	283
2.	Peroxydy a perkyseliny	283
3.	Chinony	283
4.	Stanovení aktivního kyslíku	284
4.1	Jodosloučeniny a jodylové sloučeniny	284
4.2	Peroxydy a perkyseliny	284
4.3	Chinony	285
XIX.	Halogensloučeniny (kromě jodosloučenin a jodylových sloučenin)	285
1.	Charakterizace halogensloučenin	286
1.1	Pikrany a styfnany S-alkylthiuroniové	286
1.2	3,5-Dinitrobenzoany S-alkylthiuroniové	287
1.3	Dělení halogenidů S-alkylthiuroniových papírovou chromatografií	287
1.4	Pikrany β -naftyletherů	288
1.5	Alkoxybenzoové kyseliny	288
1.6	Alkyl-2,4-dinitrothiofenylethery	289
1.7	Anilidy	289
1.8	Sulfonamidy	290
1.9	Acyhalogenidy a ostatní látky s reaktivním halogenem	290
1.10	Alkyldienhalogenidy	290
2.	Stanovení halogensloučenin	291
2.1	Obecné poznámky	291
2.2	Stanovení přes deriváty	291
XX.	Sírné sloučeniny	292
1.	Thioly (merkaptany), thiokyseliny a estery kyseliny xanthogenové	292
1.1	Reakce s kyselinou dusitou	292
1.2	Tvorba nerozpustných merkaptidů těžkých kovů	293
1.3	Oxydace	294
1.4	Reakce s 2,4-dinitrochlorbenzenem	294
1.5	Reakce s <i>m</i> -nitrobenzazidem	294

1.6	Reakce alkylxanthogenanů	295
2.	Thioethery (sulfidy)	295
2.1	Oxydace	295
2.2	Tvorba sulfoniových soli	295
2.3	<i>p</i> -Nitrobenzensulfonylsulfiliminy	296
2.4	Adiční sloučeniny s chloridem rtuťnatým	298
3.	Isothiokyanáty (hořčičné oleje)	298
3.1	Hydrolyza	298
3.2	Reakce s dusičnanem stříbrným	299
3.3	Reakce s amoniakem a primárními aminy	299
3.4	Reakce s <i>p</i> -karboxyfenylhydrazinem	299
4.	Thioamidy a thioočoviny	300
4.1	Reakce s dusičnanem stříbrným	300
4.2	Reakce s kyslíčkem rtuťnatým	300
4.3	Xanthdrylové deriváty	300
4.4	Acetylace	300
5.	Sulfonové kyseliny a sulfonamidy	301
5.1	Alkalické tavení	301
5.2	Převedení na sulfochloridy	301
5.3	Sulfonamidy	301
5.4	Methylestery	302
5.5	S-Benzylthiuroniové soli	302
5.6	Xanthdrylové deriváty sulfonamidů	302
6.	Stanovení sirných skupin	302
6.1	Thioly, thiokyseliny a xanthogenany	302
6.2	Thioethery (sulfidy)	303
6.3	Isothiokyanáty (hořčičné oleje)	305
6.4	Thioamidy a thioočoviny	306
6.5	Sulfonové kyseliny a sulfonamidy	309
XXI.	Dvojná vazba	310
1.	Důkaz dvojně vazby	310
1.1	Redukce manganistanu draselného	310
1.2	Adice bromu	311
1.3	Barevná reakce s tetranitromethanem	311
1.4	Reakce na konjugované dvojně vazby	311
2.	Stanovení látek s dvojnými vazbami	312
2.1	Adice bromu	312
2.2	Adice chloridu (nebo bromidu) jednoho (stanovení jodového čísla)	314
2.3	Stanovení α , β -nenasycených sloučenin reakcí s morfolinem	316
2.4	Stanovení dvojných vazeb reakcí s octanem rtuťnatým	317
XXII.	Trojná vazba	318
1.	Důkaz trojně vazby	318
1.1	Tvorba soli	318
1.2	Adice vody	318
1.3	Adice halogenů a halogenvodíků	319
2.	Stanovení látek s trojnými vazbami	319
2.1	Stanovení na základě reakce s Nesslerovým činidlem	319
2.2	Stanovení na základě reakce s dusičnanem stříbrným	319
2.3	Stanovení na základě reakce s octanem rtuťnatým	320
XXIII.	Uhlovodíky	321
1.	Důkaz uhlovodíků	321

2. Charakterizace uhlovodíků	322
2.1 Adiční sloučeniny s trinitrobenzenem	322
2.2 Nitrace	322
2.3 Sulfonace	323
2.4 Oxydace	323
2.5 Převedení aromatických uhlovodíků na kyseliny aroylbenzoové nebo aroyltetrachlorbenzoové	324
3. Stanovení uhlovodíků	324
Koncentrace činidel	326
Rejstřík jmenný	333
Rejstřík věcný	341